

โครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและผังชุมชน
เพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมืองขนาดใหญ่

เครือข่ายชุมชน หาดใหญ่ใน

ACCRN Asian Climate Change Resilience Network

TEI THAILAND ENVIRONMENT INSTITUTE

THE ROCKEFELLER FOUNDATION

มูลนิธิชุมชนไทย Thai Community Foundation

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University

เครือข่ายชุมชนขนาดใหญ่

ชุมชนวัดหาดใหญ่ไนเป็นพื้นที่ต้นแบบในการดำเนินโครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและผังชุมชน เพื่อการรับมือและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของชุมชนในพื้นที่เมืองหาดใหญ่ 2555 - 2556 ร่วมกับเครือข่ายชุมชน ได้แก่ ชุมชนริมคลอง ร.1 ชุมชนริมควอน ชุมชนเทศบาลพัฒนา ชุมชนศาลาลุงทอง ชุมชนตลาดพ่อพรหม และ ชุมชนหน้าสถานีขนส่ง

การรับมืออุทกภัย

ชุมชนขนาดใหญ่ใน ได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษ ในฐานะที่เป็นด่านหน้าที่ได้รับผลกระทบซ้ำซาก โดยชุมชนร่วมกันจัดกองทุนกลางสำหรับช่วยตนเองในเบื้องต้นก่อน ขยายแนวคิด “บ้านพี่เลี้ยง” กระจายไปในหลายชุมชน ร่วมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับช่วยเหลือ มีฐานรายชื่อผู้ที่จะมาพักพิงในช่วงเกิดภัย มีระบบการส่งข่าวสารที่รวดเร็ว มีการจัดตั้งแรงงานอาสา และประเมินสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำคลองอยู่ตะเภา ผ่านเครือข่ายวิทยุเครื่องแดง และดูระดับน้ำผ่านกล้อง CCTV ในเว็บไซต์ www.hatyaicityclimate.org

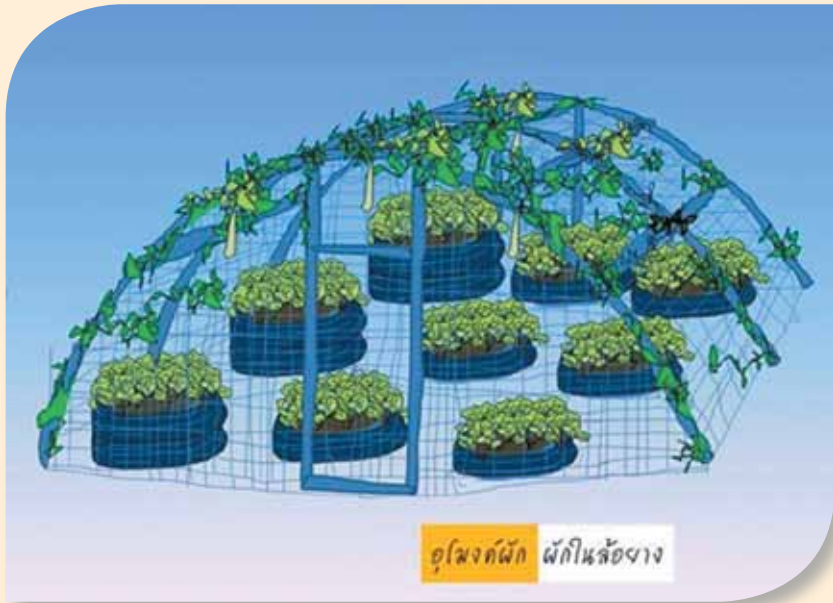

สวนสมรมคนเมือง

บ้านในซอยเพชรเกษม 28 มีผลิตรั้วเหล็กสวยงามหลายอย่าง โดย ป้าสมหมาย ตูกชูแสง ประกอบกับหลังเข้าร่วมกิจกรรมกับมูลนิธิชุมชนสงขลาแล้ว ก็เริ่มปลูกผักในภาชนะอื่นๆ ที่เหลือทิ้ง โดยที่สวนริมคลอง หลานๆ เรียกว่า “สวนปู่ย่า” ซึ่งต่อมาครูไก่และมูลนิธิชุมชนสงขลา มองว่าน่าจะเป็นสวนสมรมคนเมือง ก็มาช่วยกันต่อยอดพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ที่มีฐานย่อย ได้แก่

- ➡ ฐานที่ 1 ฐานปลูกพืชขึ้นค้าง ใช้เอ็นเส้นใหญ่ถักคลุม เหมาะสำหรับปลูกพืชพันธุ์เลื้อย เช่น ถั่วพู แตงกวา มะระ
- ➡ ฐานที่ 2 ฐานระบบนิเวศพืช ปลูกพืชผสมผสานหลายชนิด เพื่อเรียนรู้การใช้กับดักแมลง การหมักดิน
- ➡ ฐานที่ 3 โรงปุ๋ยธรรมชาติ เรียนรู้การเลี้ยงไส้เดือนพันธุ์ออฟริกา
- ➡ ฐานที่ 4 พลังงานทดแทน นำกลับมาเผาด้วยเตาแบบประยุกต์ จนได้ขี้เถ้ากลบดำสนิท ได้น้ำส้มควันไม้
- ➡ ฐานที่ 5 การปลูกพืชร่วมกล้วย ร่วมเงาใต้กอกล้วยสามารถปลูกผักกูด หรือปลูกผักลงไปในลำต้น

อุโมงค์ผัก

บังสวาสดี หมัดอาหลี ประธานชุมชนริมควน เริ่มสนใจ
การปลูกผัก โดยการนำตัวอย่างที่เก็บสะสมมาเป็นกระถางปลูกผัก
ต่างๆ แล้วใช้ท่อพีวีซี ดัดโค้งแล้วซิงด้วยแห โค้งเป็นอุโมงค์ และ
ด้วยพื้นฐานก็เลี้ยงแพะอยู่แล้ว ก็สามารถนำซีแพะมาทำแก๊สชีวภาพ
ได้อีกด้วย

สวนผักดาดฟ้า

คุณเจริญ พงศ์ศิริพันธ์ ประธานชุมชนหน้าวัดหาดใหญ่ใน นำบทเรียนโครงการ SML มาทดลองปลูกผักบนดาดฟ้า ทำแปลงผักจากไม้เฒ่า 3 แปลง ซึ่งแสนกันแดดทุกแปลง และทำซุ้มโค้งเพื่อปลูกผักเลื้อยเกาะค้ำ ปลูกผัก 3 ชั้นในกระถางควบคุมราก มีทั้งมะนาว ผักชี ผักกาดนกเขา แล้วก็เพาะเห็ดนางฟ้าในห้องน้ำที่ไม่ได้ใช้แล้ว

ครัวเรือนสีเขียว

เครือข่ายชุมชนร่วมกับ กศน. พัฒนาหลักสูตรระยะสั้น จากนั้นเปิดห้องเรียนชุมชน เรียนรู้การสกัดตะไคร้หอมมาทำสเปรย์ไล่ช่น เทียนหอมไล่ยุง การทำสบู่ แชมพู น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยาเอนกประสงค์ น้ำหมักชีวภาพ การทำถังดักไขมันในครัวเรือน น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น น้ำส้มหมักจากผลไม้รสเปรี้ยวล้างผักที่มีสารปนเปื้อน และมีการสัญจรไปยังแหล่งเรียนรู้เพื่อปฏิบัติจริงแล้วนำไปใช้ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายกับชุมชนอื่นๆ ด้วย

สวนผักข้างบ้าน

ก๊ะมลินี กาเดร์ ประธานชุมชนริมคลอง ร.1 ไม่มี
ประสบการณ์ปลูกผักมาก่อน ที่ดินด้านข้างก็เป็นดินถมที่มีกรวด
ลูกรัง ทำประโยชน์ได้ยาก โดยหลังจากเรียนรู้การเตรียมดิน
การเตรียมต้นกล้า และเปลี่ยนรูปแบบมาเป็นสวนผักคนเมือง
ก็เริ่มด้วยการออกแบบแปลงผักให้เป็นแปลงไม้เถอร่า 6 แปลง
โดยให้เด็กๆ เข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันปลูก และเมื่อได้ผลผลิตก็ให้
ช่วยกันนำไปขายเพื่อปลูกฝังการออมเงิน

แหล่งเรียนรู้โรงเรียนเทศบาล 5

- ➡ ธนาคารขยะ จัดทำสถานที่และอุปกรณ์จัดเก็บขยะรีไซเคิลประเภท พลาสติก และกระดาษ พร้อมป้ายความรู้
- ➡ ธนาคารน้ำหมัก จัดทำสถานที่และอุปกรณ์จัดเก็บขยะอินทรีย์ (จากโรงอาหาร/ตลาด)
- ➡ แก๊สชีวภาพ (เศษอาหารในโรงอาหาร) นำมาทำน้ำยาเอนกประสงค์ พร้อมป้ายความรู้
- ➡ สวนผักคนเมือง 2 รูปแบบ คือ ไม้แขวน และผักในล้อยาง พร้อมธนาคาร

- ต้นกล้า สวนสมุนไพรในโรงเรียน
- ➡ ระดมองค์ความรู้จากผู้รู้และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ พัฒนาเป็นชุดความรู้และต่อยอดไปสู่หลักสูตรสถานศึกษาในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ภาพกิจกรรมต่างๆ
ในพื้นที่เครือข่ายชุมชนขนาดใหญ่ใน

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

(Thailand Environment Institute - TEI)

16/151 เมืองทองธานี ถ.บอนด์สตรีท ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

โทร. (66 2) 503 3333 ต่อ 304 หรือ 312

แฟกซ์ (66 2) 504 4826-8

www.thaicity-climate.org www.acccrn.net

www.tei.or.th www.hatyaicityclimate.org

[FB/UrbanClimateResilienceThailand](https://www.facebook.com/UrbanClimateResilienceThailand) [FB/hatyaicityclimate](https://www.facebook.com/hatyaicityclimate)

โครงการเครือข่ายเมืองในเอเชียเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
(Asian Cities Climate Change Resilience Network - ACCCRN)